

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2024, sp. zn. 4 Tdo 1135/2023, ECLI:CZ:NS:2024:4.TDO.1135.2023.1

Číslo: 9/2026

Právní věta:

Trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku může být jako trvající tzv. zastřešujícím trestným činem, překrývajícím jiné trestné činy, které by jinak mohly být spáchány samostatnými skutky, ale v daném případě se stávají jeho součástí a jsou jím spojeny ve skutek jediný. Součástí zlého nakládání ve smyslu § 198 tr. zákoníku tak může být i úmyslný útok pachatele proti oběti, naplňující znaky skutkové podstaty trestného činu nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku, jenž je pak ve vztahu k trestnému činu týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku v jednočinném souběhu.

Zjistí-li proto soud, že znaky jedné z uvedených skutkových podstat nejsou naplněny, takovou právní kvalifikaci pouze tzv. vypustí a tomu odpovídajícím způsobem upraví popis skutku. Obdobné může platit i pro další útoky pachatele, které jsou součástí zlého nakládání a naplňují znaky skutkových podstat jiných trestných činů (spočívajících v těžkém ublížení na zdraví, znásilnění, vydírání apod.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.01.2024

Spisová značka: 4 Tdo 1135/2023

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Jednočinný souběh, Nebezpečné vyhrožování, Týrání svěřené osoby

Předpisy: § 198 tr. zákoníku
§ 353 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného T. H. proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2023, sp. zn. 11 To 223/2023, v trestní věci vedené u Okresního soudu Praha-východ pod sp. zn. 16 T 3/2023.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha východ ze dne 30. 5. 2023, sp. zn. 16 T 3/2023 (dále jen „soud prvního stupně“), byl obviněný T. H. (dále jen „obviněný“, příp. „dovolatel“) uznán vinným zločinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku. Podle skutkových zjištění se trestné činnosti dopustil tím, že v přesně nezjištěné době nejméně od dubna 2020 do listopadu 2021 fyzicky týral své nezletilé syny, zejména AAAAA (pseudonym) a dále BBBBB (pseudonym) v ulici XY čp. XY, XY, okres XY, žijící s ním nejdříve ve společné domácnosti a poté svěřované mu do střídavé péče na základě rozsudku Okresního soudu Praha východ ze dne 21. 12. 2020, č. j. 31 Nc 2679/2020-41, s nabytím právní moci dne 21. 1. 2021, a to především a nejčastěji AAAAA tak, že ho fyzicky týral i několikrát v týdnu za skutečné i domnělé prohřešky tak, že ho fackoval na tvář, po těchto úderech mu v některých případech způsobil bolesti hlavy, otlaky a zarudlou kůži, v jiných případech ho silnou intenzitou rukou udeřil do zadečku, bosou nohou kopal do oblasti zad a zadečku, čímž mu v některých případech způsobil modřiny, a to i přesto, že si byl vědom zdravotního stavu svého syna AAAAA, který trpí arachnoidální cystou v zadní jámě lební, synovi vulgárně nadával slovy „čuráku, kokote“, v přesně nezjištěné době v dubnu nebo v květnu 2020 potrestal nezletilého syna BBBBB za to, že nesnědl polévku tím způsobem, že ho v oblasti břicha přivázel upínacími popruhy k jídelní židli a nutil ho sníst polévku, kterou vylil zpět do synova talíře z misky se zbytky pro slepice, v přesně nezjištěné době v zimních měsících oba syny za přílišné roztopení kamen potrestal tak, že je kopal do oblasti zad a v přesně nezjištěné době v měsíci listopadu roku 2021 v rozčilení jel osobním vozidlem s nezletilým AAAAA po dálnici rychlostí 195 km za hodinu a AAAAA následně na benzínové čerpací stanici MOL ve XY předal matce A. H. tím způsobem, že ho za oděv vytáhl z vozidla a hodil ho na podlahu ve vnitřních prostorách benzínové čerpací stanice se slovy „tady máš toho parchanta“, přičemž v důsledku jeho jednání nezletilý AAAAA utrpěl posttraumatickou stresovou poruchu, projevující se zejména zabezpečovacím chováním, prožíváním s úzkostným a depresivním obsahem.

2. Za uvedený zločin uložil soud prvního stupně obviněnému podle § 198 odst. 2 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 3 let, jehož výkon podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 5 let. Dále podle § 82 odst. 3. tr. zákoníku a § 48 odst. 4 písm. d) tr. zákoníku obviněnému uložil, aby v průběhu zkušební doby absolvoval vhodný program psychologického poradenství.

3. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložil soud obviněnému povinnost nahradit nemajetkovou újmu představující vytrpěné duševní útrapy a další nemajetkovou újmu poškozenému nezletilému AAAAA v částce 85 611 Kč, zastoupenému zmocněnkyní T. H. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. pak poškozeného nezletilého AAAAA se zbytkem jím uplatněného nároku odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

4. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný odvolání, které směřoval proti všem výrokům. O podaném odvolání rozhodl Krajský soud v Praze (dále také jako „odvolací soud“) usnesením ze dne 7. 9. 2023, sp. zn. 11 To 223/2023, tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti usnesení odvolacího soudu ze dne 7. 9. 2023, sp. zn. 11 To 223/2023, podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání směřující proti výroku o vině a na něj navazujícím výrokům, v němž uplatnil dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř., neboť rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů a rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení a v rozhodnutí některý výrok chybí.

6. V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku obviněný předně zrekapituloval dosavadní průběh řízení. První námitka dovolatele spočívá v tom, že ačkoliv byla obžaloba proti

němu podána pro dva skutky, v nichž státní zastupitelství spatřovalo dva činy – jednak zločin týrání svěřené osoby ve smyslu § 198 tr. zákoníku, za nějž byl dovolatel odsouzen, jednak přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku, jehož se měl dopustit tím, že v přesně nezjištěné době v měsíci listopadu 2021 v ulici XY č. p. XY, XY, okres XY svému nezletilému synovi AAAAA vyhrožoval usmrcením, přičemž mu ústně sdělil, že jeho i jeho matku A. H. zastřelí, což s ohledem na předchozí zlé nakládání, kterého se vůči synovi dopouštěl, s ohledem na opakovaná sdělení, že v případě, že nebude mít syny ve střídavé péči, „že si je najde i kdyby ho to mělo stát kriminál“ a s ohledem na to, že je držitelem revolveru ALFA 2, zn. Bohemia Bren Brno, ráže 9 mm, vzbudilo v nezletilém AAAAA důvodnou obavu o jeho zdraví a život – nebylo o druhém z uvedených skutků soudem prvního stupně rozhodnuto. Obviněný namítá, že již před podáním obžaloby bylo dostatečně najisto postaveno, že nezletilý syn AAAAA si skutek uvedený v obžalobě pod bodem 2) vymyslel, k čemuž se doznal své matce, která tuto skutečnost sdělila orgánu sociálně právní ochrany dětí. Podle dovolatele se soud prvního stupně v rozsudku opomněl s tímto bodem obžaloby vypořádat. Stalo se tak proto, že jednání vymezené pod bodem 2) obžaloby soud prvního stupně vnímal jako část jednání, jež je mu kladeno za vinu pod bodem 1) obžaloby, přičemž proto toto ze skutkové věty vypustil (srov. bod 84 odůvodnění jeho rozsudku). Obviněný je přesvědčen, že o jednání vymezeném pod bodem 2) obžaloby mělo být soudem prvního stupně rozhodnuto v rámci rozsudku, a to samostatným zprošťujícím výrokem. Podle obviněného je tedy postup soudu prvního stupně, který toto jednání toliko vypustil, nesprávný.

7. Dovolatel dále uvádí, že po odvolacím soudu v rámci podaného odvolání požadoval, aby toto pochybení soudu prvního stupně zhojil tím, že by sám na základě provedeného dokazování rozhodl tak, že ho obžaloby podle § 226 písm. a) tr. ř. pro skutek uvedený v bodě 2) obžaloby zproští, příp. že mohl postupovat podle § 269 odst. 2 tr. ř., tedy vrátit věc soudu prvního stupně, aniž by jeho rozsudek zrušil, a přikázat mu, aby o chybějícím výroku rozhodl. Odvolací soud však ve vztahu k tomuto pochybení soudu prvního stupně uvedl, že tento soud nepochybil, pokud jeho jednání konkretizované pod bodem 2) obžaloby z popisu skutku pouze vypustil. Dále odvolací soud konstatoval, že ačkoliv to není z rozsudku soudu prvního stupně zřejmé, je patrné, že tento soud jednání pod bodem 2) obžaloby považoval za součást jediného skutku, přičemž takový postup podle něj není možné vyloučit, neboť předmětné jednání spadá do časového vymezení skutku, pro jehož spáchání byl obviněný uznán vinným, přičemž mělo směřovat vůči stejnému poškozenému a lze na něj nahlížet jako na součást dlouhodobého týrání nezletilého syna AAAAA. Nad rámec uvedeného odvolací soud konstatoval, že pakliže by rozhodl o předmětném jednání samostatným zprošťujícím výrokem, založil by tím překážku věci rozsouzené i ve vztahu ke skutku, jímž byl obviněný uznán vinným.

8. Obviněný je však přesvědčen, že argumentace soudů nižších stupňů neobstojí ve světle judikatury Nejvyššího soudu, přičemž v této souvislosti odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 9. 2008, sp. zn. [7 Tdo 953/2008](#), podle nějž „se podle § 12 odst. 12 tr. ř. rozumí skutkem taktéž dílčí útok pokračujícího trestného činu, není-li výslovně stanoveno jinak. Pokud je skutek složen z více útoků, které je nutno považovat za samostatné skutky, kdy o některých z nich je nutno rozhodnout jinak než odsuzujícím výrokem, nestačí tyto skutky vypustit z odsuzujícího výroku, nýbrž je nutno o nich rozhodnout samostatným výrokem“. Podle tohoto usnesení pak pouhé vypuštění útoku, i pokud je součástí pokračování v trestném činu, netvoří překážku věci rozsouzené ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. Obviněný proto v postupu nižších soudů spatřuje pochybení zakládající existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

9. – 13. Další námitky obviněného směřovaly k naplnění skutkové podstaty zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, což dále odůvodnil.

14. Ze shora uvedených důvodů proto obviněný navrhuje, aby napadené usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno, případně též aby byl zrušen rozsudek soudu prvního stupně, a věc byla vrácena

odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, a to ve vztahu k nutnosti doplnit rozhodnutí obou soudů o zprošťující výrok ve vztahu k jednání, jež mu bylo kladeno za vinu v rámci bodu 2) obžaloby a o němž soudy nikterak nerozhodly. Zároveň navrhuje, aby dovolací soud přikázal odvolacímu soudu, případně soudu prvního stupně, aby se vypořádaly s rozpory v provedených důkazech, jakož i s jím tvrzeným nesprávným právním posouzením skutku, u nějž nebyla zjišťována doba (trvalost) a intenzita jeho jednání.

15. K dovolání obviněného se vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“) ve vyjádření ze dne 5. 1. 2024, sp. zn. 1 NZO 920/2023. Úvodem vyjádření předně stručně zrekapituloval dosavadní průběh řízení a obsah podaného dovolání. Ve vztahu k jednotlivým dovolacím námitkám nejprve konstatoval, že dovolání obviněného je doslovným opakováním jeho obhajoby uplatněné v předchozích stádiích trestního řízení, s nímž se již soudy beze zbytku a podle jeho názoru také správně vypořádaly. Státní zástupce připomíná, že v takové situaci se zpravidla jedná o zjevně neopodstatněné dovolání, přičemž odkazuje na judikaturu, konkrétně pak na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#).

16. Poté se státní zástupce vyjadřuje k námitce obviněného ohledně chybějícího výroku rozhodnutí, přičemž za podstatu této námítky považuje vyhodnocení vzájemného vztahu trestných činů podle § 198 a § 353 tr. zákoníku v projednávaném případě. Tuto námitku obviněného lze podle státního zástupce sice podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., avšak jedná se o námitku zjevně neopodstatněnou. Státní zástupce připomíná, že trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku je trestným činem trvajícím, přičemž takové trestné činy se stejně jako pokračující trestné činy posuzují jako jediný skutek. Rozdíl je však v tom, že u trestných činů trvajících nelze oddělovat jednotlivé dílčí útoky ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř., i když samozřejmě i trvajících trestné činy se reálně skládají z jednotlivých, a třeba i různých konání či opomenutí pachatele. Současně pak podle něj platí, že v jednočinném souběhu s trvajícím trestným činem týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku mohou být spáchány i některé další trestné činy, mj. právě trestný čin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku. Podle státního zástupce lze hovořit o tom, že trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku je tzv. zastřešujícím ve vztahu k oněm dalším, které „překrývá“ a spojuje ve skutek jediný. Ačkoliv tedy obžaloba v návaznosti na obě právní kvalifikace jednání obviněného rozdělila do dvou částí, v daném případě na něj bylo podle názoru státního zástupce zapotřebí v jeho souhrnu nahlížet tak, že šlo stále o jeden a týž skutek probíhající přinejmenším od dubna 2020 do listopadu 2021. V daném případě se tak podle státního zástupce jednalo o jednočinný souběh trestných činů týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku a nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku. Ve vztahu k této námitce proto státní zástupce shrnuje, že soud prvního stupně nepochybil, pokud neprokázanou část jednání obviněného naplňující jinak (navíc) i znaky skutkové podstaty § 353 tr. zákoníku pouze vypustil, neboť, pokud by za dané situace rozhodl o jednání popsaném v obžalobě pod bodem 2) zprošťujícím rozsudkem, založil by tím překážku věci rozhodnuté i ve vztahu ke skutku, kterým byl obviněný uznán vinným. Uvedenou námitku obviněného proto považuje za zjevně neopodstatněnou a konstatuje, že v postupu soudů nižších stupňů nelze shledat žádné pochybení, a není tudíž možno přisvědčit námitce dovolatele, v jejímž rámci vytkl vadu chybějícího výroku.

17. – 19. Státní zástupce se dále vyjádřil ke zbylým námitkám obviněného.

20. V závěru svého vyjádření státní zástupce uvedl, že námitky obviněného zaměřené proti posouzení jednání jako zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. podřadit nelze. Dovolatel totiž v rámci dovolací argumentace netvrdí, že skutková zjištění, která jsou východiskem pro existenci tohoto dovolacího důvodu, vyjádřená ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně a podrobně rozvedená v odůvodnění rozhodnutí obou soudů, nenaplňují znaky přisouzeného zločinu. Státní zástupce proto shrnuje, že mimořádný opravný prostředek dovolatele je vystaven na popření spáchání protiprávního

jednání v intenzitě tvrzené soudy a na prostém nesouhlasu s hodnocením důkazů soudy. Takto formulované námitky se však s uplatněným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. rozcházejí.

21. Státní zástupce s ohledem na shora uvedené uzavírá, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné, a navrhuje, aby je Nejvyšší soud odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Současně vyjadřuje svůj souhlas s tím, aby bylo o dovolání rozhodnuto ve smyslu § 265r odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání.

22. Vyjádření státního zástupce následně Nejvyšší soud zaslal obhájci obviněného k případné replice, kterou však do dnešního dne neobdržel.

III.

Přípustnost dovolání

23. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce, tedy podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř. a v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., přičemž lhůta k podání dovolání byla ve smyslu § 265e tr. ř. zachována, přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

IV.

Důvodnost dovolání

24. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

25. - 33. Nejvyšší soud uvedl obecné úvahy týkající se dovolacího řízení a uplatněných dovolacích důvodů.

34. Na základě výše zmíněných východisek přistoupil Nejvyšší soud k posouzení důvodnosti dovolání obviněného. Poté, co se Nejvyšší soud seznámil s obsahem napadeného usnesení odvolacího soudu, jakož i s obsahem rozsudku soudu prvního stupně a rovněž s průběhem řízení, které předcházelo jejich vydání, konstatuje, že dovolací námitky obviněného, jejichž prostřednictvím namítá nesprávné právní posouzení věci, a tzv. zjevný rozpor mezi rozhodnými skutkovými zjištěními a obsahem provedených důkazů a rovněž vadu chybějícího výroku v rozhodnutí, uplatněným dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř. částečně neodpovídají a částečně jim sice odpovídají, avšak jsou zjevně neopodstatněné. K jednotlivým dovolacím argumentům - v souladu s dikcí § 265i odst. 2 tr. ř. - uvádí Nejvyšší soud následující.

35. Nejvyšší soud po prostudování předloženého trestního spisu shledal, že značnou část v dovolání deklarovaných námitkách obviněný uplatnil již v předchozích stádiích trestního řízení, jakož i v odvolání podaném proti rozsudku soudu prvního stupně. Ze strany obviněného jde tak v podstatě pouze o opakování obhajoby, se kterou se již vypořádaly soudy nižších stupňů v odůvodnění svých rozhodnutí. K tomu je třeba uvést, že v situaci, kdy obviněný v rámci dovolání opakuje shodné námitky, které uplatnil před soudy nižších stupňů a tyto se s nimi řádně a náležitě vypořádaly, se jedná zpravidla o dovolání neopodstatněné [viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. [5 Tdo 86/2002](#), publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu (C. H. BECK), ročník 2002, svazek 17, pod T 408)]. O takovou situaci jde v dané věci.

36. Bez ohledu na shora prezentovaný závěr přistoupil Nejvyšší soud k věcnému přezkumu podaného

dovolání. Stran námitky obviněného, že v rozsudku soudu prvního stupně chybí zprošťující výrok ve vztahu k jednání uvedenému pod bodem 2) obžaloby, jež mu bylo kladeno za vinu, Nejvyšší soud uvádí, že se jedná o námitku uplatněnou právně relevantním způsobem, která je podřaditelná pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., ovšem je zjevně neopodstatněná. Jak je patrné z přeloženého spisového materiálu, jednání obviněného bylo v podané obžalobě rozděleno na dva samostatné skutky, přičemž pod bodem 1) byl popsán skutek, jímž měl obviněný naplnit skutkovou podstatu zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, a pod bodem 2) skutek, jímž měl obviněný naplnit skutkovou podstatu přečinu nebezpečného vyhrožování podle § 353 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, kterého se měl dopustit vůči nezletilému synovi AAAAA.

37. Při řešení uplatněné námitky je předně třeba zdůraznit, že byť obžaloba byla podána pro dva samostatné skutky, tak již z podané obžaloby bylo zřejmé, že skutku pod bodem 2) obžaloby se měl obviněný dopustit vůči svému nezletilému synovi AAAAA, který byl rovněž osobou poškozenou ve vztahu ke skutku uvedenému pod bodem 1) obžaloby, přičemž z hlediska časového mělo k jednání obviněného pod bodem 2) obžaloby dojít v průběhu páchaní skutku pod bodem 1) obžaloby. Soud prvního stupně pak obviněného uznal vinným toliko skutkem pod bodem 1) obžaloby, ve kterém je spatřováno spáchání zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, přičemž ohledně skutku pod bodem 2) obžaloby soud prvního stupně obviněného pro tento skutek obžaloby nezprostil, nýbrž toto jednání toliko vypustil. Soud druhého stupně naznačený postup soudu prvního stupně aproboval.

38. Nejvyšší soud ještě považuje za potřebné ve vztahu k této námitce připomenout, že ani trestní zákoník ani trestní řád pojem skutku blíže nedefinují. Vymezení tohoto pojmu je tedy ponecháno teorii trestního práva a soudní praxi. Skutkem se rozumí určitá událost ve vnějším světě záležející v jednání člověka, která může mít znaky jednoho trestného činu či více trestných činů anebo nemusí vykazovat znaky žádného trestného činu. Každý trestný čin musí být vždy skutkem, ale nikoli každý skutek je trestným činem. Momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je následek významný z hlediska trestního práva, který pachatel způsobil nebo chtěl způsobit. Za jeden skutek lze považovat jen ty projevy vůle pachatele navenek, které jsou pro tento následek kauzální, pokud jsou kryty jeho zaviněním (rozhodnutí uveřejněné pod č. 8/1985 Sb. rozh. tr.). Podstatou skutku je tedy trestněprávně relevantní jednání pachatele a jím zapříčiněný trestněprávně významný následek. Takový konkrétní následek uvedený ve zvláštní části trestního zákona spojuje jednotlivé dílčí útoky (akty) pachatele do jednoho celku – skutku a zároveň je odděluje od jiných skutků téhož pachatele. Aby se jednalo o jeden skutek, je třeba, aby jednání pachatele bylo příčinou následku, který je znakem skutkové podstaty daného trestného činu. Nelze pokládat za samostatné skutky takové jednotlivé akty, které všechny směřují k témuž relevantnímu následku. Způsobený následek zde spojuje všechny tyto další akty v jeden skutek, neboť je tu k němu kauzální vztah i zavinění. Jedním skutkem tak bude někdy akt jednorázový, jindy celý soubor dílčích aktů (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní právo hmotné. 7., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 276–278). Právě o takový případ se v posuzované věci jedná.

39. Zároveň je z hlediska postupu soudů nižších stupňů třeba uvést, že z judikatury Nejvyššího soudu, konkrétně pak usnesení velkého senátu trestního kolegia ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. [15 Tdo 887/2014](#), uveřejněném pod č. 17/2015 Sb. rozh. tr., vyplývá, že trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku je trestným činem trvajícím. Stejně závěry lze vztáhnout i na trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku, když i v případě tohoto trestného činu pachatel týrá jinou osobu, se kterou ovšem na rozdíl od trestného činu podle § 199 tr. zákoníku nemusí žít ve společném obydlí, nýbrž se musí jednat o osobu, kterou má ve své péči nebo výchově. Ostatně stejně se v tomto směru vyjadřuje i komentářová literatura k trestnímu zákoníku (srov. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2475–2486, nebo ŠČERBOVÁ, V. § 198 – Týrání svěřené osoby. In: ŠČERBA, F. a kol. Trestní zákoník. Komentář.

Praha: C. H. Beck, 2022). Trvající trestné činy se pak vyznačují tím, že jimi pachatel vyvolá protiprávní stav a pak jej udržuje, popřípadě tento stav nevyvolá, nýbrž jej pouze udržuje. Předmětem postihu je právě ono udržování, nikoliv pouhé způsobení protiprávního stavu, který pachatel stále obnovuje. Trestné činy trvající se posuzují obdobně jako pokračující trestné činy – totiž coby jediný skutek, jak přiléhavě uvádí státní zástupce ve svém vyjádření. Rozdíl oproti pokračujícímu trestnému činu spočívá v tom, že u trestných činů trvajících není možno oddělovat jednotlivé dílčí útoky ve smyslu § 12 odst. 12 tr. ř., i když se i tyto trestné činy fakticky skládají z jednotlivých, třeba i různých konání či opomenutí pachatele. Nejvyšší soud tedy uzavírá, že pro trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku, stejně jako pro trestný čin podle § 199 tr. zákoníku, je typické souvislé páčání, které se nerozpadá do dílčích útoků, přestože mezi jednotlivými dílčími akty mohou být časové rozestupy, neboť podstatou tohoto trestného činu je celistvý, na dílčí útoky nedělitelný souhrn zdánlivě samostatných jednání trvajících nikoliv po nepatrně krátkou dobu.

40. Pod pojmem „týrání“ je třeba pak rozumět takové jednání pachatele, které se vyznačuje zlým nakládáním, určitou mírou trvalosti a dosahuje takové intenzity, aby bylo způsobilé vyvolat stav, který pociťuje postižená osoba jako těžké příkoří, resp. psychické nebo i fyzické útrapy. Zákon přitom nevyžaduje, aby týrání mělo povahu fyzického násilí, popřípadě též spojeného s následky na zdraví týrané osoby. Použití fyzického násilí může mít v takovém případě vliv na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (resp. společenské škodlivosti), popřípadě, dojde-li k zákonem předpokládanému následku (účinku), i na právní závěr o souběhu trestného činu s některým dalším trestným činem (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2005, sp. zn. [3 Tdo 1160/2005](#), uveřejněné pod č. 20/2006 Sb. rozh. tr.).

41. S trestným činem týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku pak podle odborné literatury, ale i judikatury mohou být v jednočinném souběhu spáchány i některé další trestné činy, např. § 201 tr. zákoníku (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. [6 Tdo 452/2010](#)), § 170 tr. zákoníku, § 175 tr. zákoníku, ale i právě přečin nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku, který byl předmětem bodu 2) obžaloby v posuzované věci (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2019, sp. zn. [6 Tdo 1389/2019](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2021, sp. zn. [4 Tdo 785/2021](#)). Nejvyšší soud zároveň připomíná, že formy týrání jsou různorodé a mohou zahrnovat jak fyzické násilí, tak právě i různé formy verbálních útoků, mimo další i vyhrožování, jakož i další způsoby zlého nakládání poškozenou osobou. Zde je třeba zdůraznit, že trestný čin podle § 198 tr. zákoníku lze označit, ve smyslu závěrů z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2020, sp. zn. [8 Tdo 893/2020](#), konkrétně pak bodu 38. tohoto usnesení, kde Nejvyšší soud odkazuje na odbornou literaturu a aplikační praxi, za tzv. zastřešující trestný čin ve vztahu k těmto dalším trestným činům, které „překrývá“ a spojuje v jediný skutek. Jednočinný souběh by byl vyloučen jen tehdy, pakliže by trestné činy byly navzájem v poměru speciality, subsidiarity, popř. pokud by se jednalo o tzv. faktickou konzumpci. O takový případ se však v posuzované věci nejednalo.

42. Ačkoliv tedy bylo v podané obžalobě jednání obviněného rozděleno na dva samostatné skutky [pod bodem 1) a bodem 2)], jimiž měl naplnit dvě různé skutkové podstaty dvou různých trestných činů, bylo potřeba na jeho jednání, jak přiléhavě uvádí odvolací soud (srov. bod 13 jeho usnesení) i státní zástupce ve svém vyjádření a jak také vyplývá z rozsudku soudu prvního stupně (srov. bod 84 jeho rozsudku), v souhrnu nahlížet jako na jeden a týž skutek probíhající přinejmenším od dubna 2020 do listopadu 2021, v jehož rámci se obviněný dopouštěl zlého nakládání vůči svým dvěma nezletilým synům, které spočívalo jednak ve fyzickém napadání, jednak i ve vyvolání psychických útrap. Zde je třeba zdůraznit, že nepochybně vyhrůžka adresovaná nezletilému synovi AAAAAA v průběhu tohoto období spočívající v tom, že zastřelí jeho, ale i jeho matku, ke které nepochybně měl nezletilý silný citový vztah, by musela v nezletilém vyvolat pocit obavy a strach z otce, ale zároveň strach o matku, ale i jeho samotného, a byla by nepochybně součástí zlého nakládání s nezletilým,

pokud by toto jednání bylo v průběhu prokázáno. Jinak vyjádřeno, i toto jednání by představovalo zlé nakládání s nezletilým, které by u něho vyvolalo psychické útrapy, a které by naplňovalo znak jeho týrání, neboť by se jednalo o zlé nakládání s tímto poškozeným, který by ani vzhledem ke svému věku a určitému mentálnímu postižení nebyl schopen posoudit, nakolik je tato vyhrůžka reálná, a nepochybně jí vnímal jako silně reálnou, zejména za situace, kdy mu bylo známo, že obviněný má revolver. Takové jednání by pak bylo potřeba posuzovat právě jako případ jednočinného souběhu trestného činu týrání svěřené osoby podle § 198 tr. zákoníku s trestným činem nebezpečného vyhrožování podle § 353 tr. zákoníku.

43. Vzhledem k tomuto závěru lze uzavřít, že pokud soud prvního stupně tu část jednání obviněného, která nebyla v řízení prokázána, tzn. skutek vymezený pod bodem 2) obžaloby, pouze vypustil, nedopustil se tak vytýkaného pochybení, které by zakládalo dovolací vadu ve smyslu § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., jak namítá obviněný. Naopak, pokud by soud prvního stupně o jednání vymezeném pod bodem 2) obžaloby rozhodl samostatným zprošťujícím výrokem, založil by tak právě překážku věci rozhodnuté i ve vztahu ke skutku vymezenému pod bodem 1) obžaloby, jímž byl obviněný uznán vinným, neboť se, jak již bylo shora naznačeno, jednalo o jedno souvislé jednání, jež bylo nutno souhrnně posuzovat jako jeden skutek a jeden trvajících trestný čin. Soudy by obviněného mohly a měly zprostit obžaloby v rozsahu jednání vymezeného pod bodem 2) obžaloby pouze za předpokladu, že by se jednalo o samostatný skutek či by šlo o pokračování v trestném činu (srov. § 116 tr. zákoníku), které je z hlediska trestního práva hmotného sice jediným skutkem, ale jeho jednotlivé dílčí útoky se podle trestního práva procesního považují za samostatné skutky a lze je projednat zvlášť (srov. § 11 odst. 2 a § 12 odst. 12 tr. ř.). O takový případ se však nejednalo, neboť jak již bylo konstatováno, v případě trestného činu podle § 198 tr. zákoníku se jedná o trvajících trestný čin.

44. Pokud jde tedy o námitku obviněného ohledně chybějícího zprošťujícího výroku, kterou uplatnil s poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., Nejvyšší soud shrnuje, že se jedná o právně relevantně uplatněnou argumentaci, kterou by bylo možno podřadit i pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Je tomuto tak proto, že v případě, že by danou vadou rozhodnutí nižších soudů byla skutečně zatížena, mohlo by se jednat rovněž o nesprávné právní posouzení jednání obviněného coby jednoho skutku namísto dvou skutků, a to právě z důvodu tvrzeného pochybení vyplývající z dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., tzn. o vadu chybějícího výroku [ohledně skutku vymezeného pod bodem 2) obžaloby]. Nejvyšší soud však s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že se jedná o námitku zjevně neopodstatněnou a o argumentaci nedůvodnou.

45. – 56. Nejvyšší soud se vyjádřil k dalším námitkám obviněného, které neshledal důvodnými.

57. S ohledem na shora uvedené Nejvyšší soud konstatuje, že jelikož nejsou rozhodnutí soudů nižších stupňů v tomto případě zatížena vadou, která by byla podřaditelná pod dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř., nemůže se jednat ani o vadná rozhodnutí ve smyslu obviněným explicitně neoznačeného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř.

V.

Závěrečné zhodnocení Nejvyššího soudu

58. Nejvyšší soud tak uzavírá, že v trestní věci obviněného nezjistil podmínky pro svůj kasační zásah, neboť dovolací argumentace obviněného zčásti neodpovídala jím uplatněným dovolacím důvodům, ani žádnému jinému z dovolacích důvodů uvedených v § 265b odst. 1 tr. ř., a zčásti jim sice odpovídala, avšak jednalo se o argumentaci zjevně neopodstatněnou. Vzhledem k tomu, že na straně orgánů činných v trestním řízení nezjistil ani žádná pochybení, jež by byla s to přivodit závěr o porušení ústavně zaručeného práva obviněného na spravedlivý proces, Nejvyššímu soudu nezbylo, než dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout, přičemž tak rozhodl v souladu

s § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje se na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož „v odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí“.